

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

20 ноември 2008 година *

По дело C-209/07

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Supreme Court (Ирландия) с акт от 8 март 2007 г., постъпил в Съда на 20 април 2007 г., в рамките на производство по дело

Competition Authority

срещу

Beef Industry Development Society Ltd,

Barry Brothers (Carrigmore) Meats Ltd,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н А. Rosas, председател на състав, г-н А. Ó Caoimh, г-н J. N. Cunha Rodrigues, г-н U. Lõhmus и г-жа Р. Lindh (докладчик), съдии,

* Език на производството: английски.

генерален адвокат: г-жа V. Trstenjak,
секретар: г-жа C. Strömholm, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 4 юни 2008 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Competition Authority, от г-жа V. Balaguer, в качеството на представител, г-н D. McDonald и г-н A. Collins, SC, както и от г-жа Ú. Tighe, BL, упълномощени от г-н D. McFadden, solicitor,
- за Beef Industry Development Society Ltd, от г-н D. O'Donnell, г-н M. Collins и г-н D. Barniville, SC, както и от г-жа I. McGrath, BL,
- за белгийското правителство, от г-жа C. Rochet, в качеството на представител,
- за Комисията на Европейските общности, от г-н X. Lewis и г-жа J. Samnadda, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 4 септември 2008 г.,

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 81, параграф 1 ЕО.

- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Competition Authority, от една страна, и Beef Industry Development Society Ltd (наричано по-нататък „BIDS“) и Barry Brothers (Carrigmore) Meats Ltd (наричано по-нататък „Barry Brothers“), от друга страна, във връзка с решения на BIDS, които организират рационализацията на сектора на говеждото и телешкото месо в Ирландия.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

- 3 От акта за препращане е видно, че спорът, с който е сезиран Supreme Court, е свързан със свръхкапацитета в сектора на говеждото и телешкото месо в Ирландия, и по-конкретно сектора на преработката (клане и обезкостяване на месото).

- 4 В проучване, осъществено през 1998 г. по съвместна молба на ирландското правителство и на представители на сектора на говеждото и телешкото месо, се заключава, че е необходимо намаляване на броя на преработвателите от 20 на цифра между 4 и 6. В този доклад се препоръчва и предприятията, които остават на пазара (наричани по-нататък „оставащите“), да обезщетят тези, които са принудени да се оттеглят (наричани по-нататък „излизащите“).
- 5 През 1999 г. работна група, създадена от министъра на земеделието и храните, стига до аналогични заключения и препоръчва преработвателите да създадат фонд за изплащане на обезщетения.
- 6 В съответствие с тези заключения на 2 май 2002 г. десетте основни преработватели създават BIDS. Последното подготвя проект на план за рационализация, който предвижда по-специално намаляване на преработвателния капацитет с около 25 %, или равностойността на годишен обем от около 420 000 глави добитък.
- 7 BIDS възнамерява да осъществи тази цел чрез споразумения, сключени между оставащите и излизащите, съгласно клаузите на типово споразумение, чиито основни характеристики са обобщени в следващата точка.
- 8 Това типово споразумение предвижда, че оставащите обезщетяват излизащите, като размерът на това обезщетение се определя от страните. BIDS изплаща тези

обезщетения на излизащите. Оставащите възстановяват сумата на BIDS чрез вноски от две евро на глава добитък до обичайния им обем на преработка и от единадесет евро над този обем. Като насрещна престация излизащите се задължават:

- да разрушат или да извадят от употреба оборудването си за преработка или да го продадат само на лица, установени извън остров Ирландия, или евентуално на оставащите, при условие че последните го използват като заместващо оборудване или за резервни части,
 - да не използват за преработка на говеждо и телешко месо земите, на които това оборудване е било разположено, за период от пет години и
 - да не се конкурират с оставащите на пазара на преработка на говеждо и телешко месо в Ирландия за период от две години.
- 9 Barry Brothers е дружество за преработка на говеждо и телешко месо. То сключва с BIDS споразумение, което съответства на характеристиките, описани в предходната точка.
- 10 BIDS уведомява Competition Authority за това споразумение и за типовото споразумение (наричани по-нататък „споразуменията „BIDS““).
- 11 След като на 5 и 26 юни 2003 г. уведомява BIDS, че счита, че споразуменията „BIDS“ противоречат на член 81, параграф 1 ЕО, на 30 юни 2003 г. Competition Authority моли High Court да нареди на BIDS и на Barry Brothers да не ги прилагат.

- 12 С решение от 27 юли 2006 г. High Court отхвърля това искане. High Court постановява, че сключеното между BIDS и Barry Brothers споразумение не попада под забраната, съдържаща се в член 81, параграф 1 ЕО, и не отговаря и на условията за освобождаване, предвидени в параграф 3 от същия член.
- 13 Competition Authority подава жалба срещу това решение пред Supreme Court, който решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Когато дадена юрисдикция е установила по надлежен начин, че:

- а) в сектора на преработка на говеждо и телешко месо е налице свръхкапацитет, който въз основа на максималното производство е изчислен приблизително на 32 %;
- б) резултатът от този свръхкапацитет ще има сериозни последици за рентабилността на сектора като цяло в средносрочен план;
- в) макар [...] последиците от този надхвърлящ нуждите капацитет все още да не са се изразили в значителна степен, независими консултанти са посочили, че в краткосрочен план е малко вероятно този свръхкапацитет да се премахне чрез обикновени пазарни мерки, но постепенно той ще доведе до много значителни загуби и накрая до напускане на преработватели и изтегляне на съоръжения от сектора;

- г) преработватели на говеждо и телешко месо, представляващи приблизително 93 % от пазара на предлагане на говеждо и телешко месо от сектора, са се договорили да вземат мерки за премахване на свръхкапацитета и са склонни да платят вноски, предназначени за осигуряването на средства за обезщетения на преработватели, които приемат да прекратят производството, и че

тези преработватели, които представляват десет предприятия, образуват юридическо лице („дружество“) с цел прилагането на споразумение със следните характеристики:

- [излизщите] [...], които колят и преработват 420 000 животни годишно, представляващи приблизително 25 % от действащия капацитет, ще сключат споразумение с [оставащите] за напускане на сектора при спазване на следните условия,

- излизщите ще подпишат клауза за неизвършване на конкурентна дейност, свързана с преработката на добитък на целия остров Ирландия, за срок от две години,

- съоръженията на излизщите ще бъдат затворени,

- земите, на които се намират затворените съоръжения, няма да се използват за дейност по преработка на говеждо и телешко месо за период от пет години,

- на излизщите ще бъде изплатено обезщетение под формата на периодични плащания от средствата по заемите, които оставащите са предоставили на дружеството,

- на дружеството ще се изплащат доброволно вноски от всички оставащи в размер на две евро на глава от обичайния обем заклан добитък, изразен в проценти, и в размер на единадесет евро на глава заклан добитък над този обем,

- вноските ще бъдат използвани за изплащане на предоставените от оставащите заеми и [те] ще бъдат премахнати, когато заемите се изплатят,

- оборудването на излизащите, използвано за първична преработка на говеждото и телешкото месо, ще бъде продадено на оставащите само за да служи за аварийно оборудване или за резервни части, или ще бъде продадено извън остров Ирландия,

- свободата на оставащите по отношение на производството, цените, условията на продажба, вноса и износа, увеличаването на капацитета или други такива, няма да бъде засегната, и

е прието, че с оглед на целите на прилагането на член 81, параграф 1 ЕО такова споразумение може да има значително въздействие върху търговията между държавите членки, следва ли да се приеме, че то има за цел, за разлика от неговия резултат, предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на общия пазар и че следователно е несъвместимо с член 81, параграф 1 от Договора за създаване на Европейската общност?“

По преюдициалния въпрос

- 14 Със своя въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали трябва да се счита, че споразуменията, които имат характеристики като тези на споразуменията „BIDS“, ограничават конкуренцията и са забранени от член 81, параграф 1 ЕО единствено поради целта им или напротив, дали за да се стигне до такова заключение, е необходимо да се докаже предварително съществуването на антиконкурентни последици от такива споразумения.
- 15 Следва да се напомни, че за да попада в обхвата на забраната, съдържаща се в член 81, параграф 1 ЕО, дадено споразумение трябва да има „за своя цел или резултат предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на общия пазар“. Според постоянната съдебна практика след Решение от 30 юни 1966 г. по дело LTM (56/65, Recueil, стр. 337, 359) алтернативният характер на това условие, посочен със съюза „или“, води на първо място до необходимостта да се разгледа самата цел на споразумението, като се има предвид икономическият контекст, в който то трябва да се прилага. В случай обаче, че анализът на клаузите на това споразумение не разкрива, че последиците му по отношение на конкуренцията са достатъчно вредоносни, тогава следва да се разгледа резултатът от него и за да бъде забранено, да се изисква едновременно да са налице обстоятелства, установяващи, че всъщност конкуренцията е значително или предотвратена, или ограничена, или нарушена.
- 16 Следователно за да се прецени дали дадено споразумение е забранено от член 81, параграф 1 ЕО, отчитането на конкретните резултати от него е излишно, щом като е ясно, че то има за цел предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията в рамките на общия пазар (Решение от 13 юли 1966 г. по дело Consten и Grundig/Комисия, 56/64 и 58/64, Recueil, стр. 429, 496, както и Решение от 21 септември 2006 г. по дело Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Комисия, C-105/04 P, Recueil, стр. I-8725, точка 125). Тази проверка трябва да бъде извършена с оглед на съдържанието на споразумението и икономическия контекст, в който то се вписва (Решение от 28 март 1984 г. по дело Compagnie royale asturienne des mines и Rheinzink/Комисия, 29/83 и 30/83, Recueil, стр. 1679, точка 26, както и Решение от 6 април 2006 г. по дело General Motors/Комисия, C-551/03 P, Recueil, стр. I-3173, точка 66).

- 17 Разграничението между „нарушения с оглед на целта“ и „нарушения с оглед на резултата“ се дължи на обстоятелството, че определени форми на тайни споразумения между предприятията могат да бъдат разглеждани по самото им естество като увреждащи доброто функциониране на нормалната конкуренция.
- 18 В писмените си становища, представени пред Съда, както Competition Authority, така и белгийското правителство и Комисията на Европейските общности считат, че споразуменията „BIDS“ явно преследват антиконкурентна цел, която прави излишен анализа на конкретните резултати от тях, и считат, че тези споразумения са сключени при незачитане на забраната, съдържаща се в член 81, параграф 1 ЕО.
- 19 За сметка на това BIDS твърди, че посочените споразумения не спадат към категорията на нарушенията с оглед на целта, а напротив, трябвало да бъдат анализирани с оглед на конкретните резултати от тях на пазара. BIDS посочва, че споразуменията „BIDS“, от една страна, не преследват антиконкурентна цел, а от друга страна, не водят до неблагоприятни последици за потребителите, както и по-общо за конкуренцията. BIDS уточнява, че целта на тези споразумения е не да се причини вреда на конкуренцията и на благосъстоянието на потребителите, а да се рационализира сектора на говеждото и телешкото месо, за да се направи по-конкурентен, като се намали производственият свръхкапацитет, без обаче да се премахва.
- 20 Последните доводи не могат да бъдат приети.
- 21 Всъщност, за да се определи дали дадено споразумение попада в обхвата на забраната, съдържаща се в член 81, параграф 1 ЕО, следва да се разгледа съдържанието на разпоредбите му и обективните цели, които то се стреми да постигне. В това отношение дори да се предположи, че се установи, че страните по дадено споразумение са действали без никакво субективно намерение да ограничат конкуренцията, а с цел да се справят с последиците на секторна криза, такива съображения не са релевантни за целите на прилагането на посочената разпоредба. Всъщност може да се приеме, че дадено споразумение има ограничителна цел дори ако няма за единствена цел ограничаване на конкуренцията, а преследва и други легитимни цели (Решение по дело General Motors/

Комисия, посочено по-горе, точка 64 и цитираната съдебна практика). Единствено в рамките на член 81, параграф 3 ЕО обстоятелства като изтъкнатите от BIDS могат при необходимост да бъдат взети предвид с оглед на освобождаване от забраната, съдържаща се в параграф 1 от същия член.

- 22 Освен това BIDS отбелязва, че понятието за нарушение с оглед на целта, трябва да бъде тълкувано ограничително. Към тази категория спадали единствено споразуменията, които имат за цел хоризонтално ценообразуване, ограничаване на производството или разпределение на пазарите — споразумения, чиито антиконкурентни последици са до такава степен очевидни, че не изискват никакъв икономически анализ. Споразуменията „BIDS“ не могли да се приравняват на този вид споразумения, нито на други форми на сложни картели. BIDS твърди, че споразумение относно намаляването на секторния свръхкапацитет не може да бъде отъждествено със споразумение, което има за цел да „ограничи производството“ по смисъла на член 81, параграф 1, буква б) ЕО. Всъщност това понятие трябвало да бъде разбирано като целящо по-скоро ограничаване на общото производство на пазара, отколкото ограничаване на производството на определени оператори, които доброволно се оттеглят от пазара, без това да води до намаляване на производството.
- 23 Както обаче посочва генералният адвокат в точка 48 от заключението си, видовете споразумения, разглеждани в член 81, параграф 1, букви а)—д) ЕО, не представляват изчерпателен списък на забранените тайни споразумения.
- 24 Поради това следва да се разгледа дали споразумения, които имат характеристики като описаните от преpraщачата юрисдикция, имат за цел ограничаване на конкуренцията.

- 25 Според BIDS, ако дадено споразумение не засяга общото производство на пазара и не възпрепятства свободата на операторите да действат самостоятелно, всякакво антиконкурентно влияние може да бъде изключено. В делото по главното производство излизането на определени оператори от пазара не било релевантно, тъй като оставащите оператори били в състояние да задоволят търсенето.
- 26 BIDS допълва, че структурата на пазара не позволява на преработвателите да влияят върху същия, след като 90 % от търсенето е извън Ирландия. На ирландския пазар влиянието на преработвателите било силно възпрепятствано от покупателната сила на четиримата големи разпространители. Следвало да се вземе предвид и конкуренцията, която новите оператори, навлизащи на съответния пазар, могли да осъществяват.
- 27 BIDS посочва, че случаите, в които се приема, че ограничаване на предлагането спада към нарушенията с оглед на целта, се отнасяли до допълнителни споразумения към споразуменията за хоризонтално ценообразуване или определяне на за производство (Решение 80/1334/ЕИО на Комисията от 17 декември 1980 година относно процедура по прилагане на член [81] от Договора за ЕИО (IV/29.869 — Стъкло, отлято в Италия) (ОВ L 383, стр. 19) и Решение 94/601/ЕО на Комисията от 13 юли 1994 година относно процедура по прилагане на член [81] от Договора за ЕО (IV/C/33.833 — Картон) (ОВ L 243, стр. 1), с които споразуменията „BIDS“ не били сравними.
- 28 Според BIDS практиката на Комисията при вземане на решения и съдебната практика не позволяват да се направи заключение за съществуването на ограничаване с оглед на целта (вж. по-специално Решение 84/380/ЕИО на Комисията от 4 юли 1984 година относно процедура по прилагане на член [81] от Договора за ЕИО (IV/30.810 — Синтетични влакна) (ОВ L 207, стр. 17) и Решение 94/296/ЕО на Комисията от 29 април 1994 година относно процедура по

прилагане на член [81] от Договора за ЕО (IV/34.456 — Stichting Baksteen) (ОВ L 131, стр. 15), както и Решение на Първоинстанционния съд от 31 януари 2001 г. по дело Weyl Beef Products и др./Комисия, T-197/97 и T-198/97, Recueil, стр. II-303).

- 29 Споразуменията „BIDS“ не можело да се сравняват със замразяването на капацитет, разглеждано на линейните конференции в Решение 94/980/ЕО на Комисията от 19 октомври 1994 година относно процедура по прилагане на член [81] от Договора за ЕО (IV/34.446 — Trans Atlantic Agreement) (ОВ L 376, стр. 1), тъй като то не било достатъчно за премахването на секторния свръхкапацитет.
- 30 На последно място, споразуменията „BIDS“ не предвиждали нито замразяване или неизползване на капацитет, нито обмен на информация, нито квоти или други мерки, целящи запазване на пазарните дялове на оставащите.
- 31 В това отношение от преписката и указанията, предоставени от препращащата юрисдикция, е видно, че целта на споразуменията „BIDS“ е да променят чувствително структурата на пазара чрез механизъм, предназначен да насърчи излизането на конкурентни предприятия.
- 32 Обстоятелствата, доведени до знанието на Съда, показват, че споразуменията „BIDS“ имат за цел да подобрят общата рентабилност на предприятията, които предлагат повече от 90 % от услугите по преработка на говеждо и телешко месо на ирландския пазар, като им позволяват да се доближат, даже да достигнат, минималния ефикасен мащаб. За тази цел тези споразумения преследват две основни цели. От една страна, става въпрос за увеличаване на степента на концентрация на съответния пазар, като се намалява значително броят на

предприятията, които предлагат услуги за преработка, а от друга страна, става въпрос за премахване на близо 75 % от излишния производствен капацитет.

33 Следователно споразуменията „BIDS“ целят основно да позволят на няколко предприятия да приложат обща политика, която има за цел да благоприятства излизането от пазара на някои от тях и вследствие на това да намали свръхкапацитета, който засяга рентабилността им, като им пречи да реализират икономии от мащаба.

34 Този тип споразумения очевидно е в противоречие с концепцията, присъща на разпоредбите на Договора за ЕО относно конкуренцията, според която всеки икономически оператор трябва да определя самостоятелно политиката, която възнамерява да следва на пазара. Всъщност член 81, параграф 1 ЕО има за цел да забрани всяка форма на съгласуваност, която съзнателно заменя рисковете на конкуренцията с практическо сътрудничество между предприятията.

35 В рамките на конкуренцията, при липсата на споразуменията „BIDS“, предприятията, които са ги подписали, не биха имали други средства за подобряване на рентабилността си освен засилването на търговското си съперничество или прибягването до концентрации. С тези споразумения те биха могли да избегнат такъв процес и да си разпределят значителна част от разходите, необходими за

увеличаване на степента на концентрация на пазара, благодарение по-специално на вноската от две евро за всяка произведена единица от всеки от оставащите.

36 Освен това средствата, използвани за постигане на целта на споразуменията „BIDS“, съдържат и ограничения, чиято цел има антиконкурентен характер.

37 На първо място, що се отнася до вноската от единадесет евро на глава заклан добитък над обичайния обем на производство на всеки от оставащите, според BIDS тя представлява насрещната престация, която следва да бъде платена от оставащите за привличането на клиентите на излизашите. Следва да се посочи обаче, както генералният адвокат отбелязва в точка 85 от заключението си, че такава мярка представлява и пречка за естественото развитие на пазарните дялове по отношение на някои от оставащите, които поради възпиращия характер на тази вноска са насърчени да не надвишават обичайния си обем на производство. Следователно тази мярка може да доведе до замразяване на производството от определени оператори.

38 На второ място, що се отнася до ограниченията, наложени на излизашите относно разположението и използването на производствените им съоръжения, с оглед на самата си цел споразуменията „BIDS“ съдържат и ограничения на конкуренцията, доколкото са насочени към предотвратяване на възможността тези съоръжения да бъдат използвани от новите оператори, навлизачи на пазара, с цел да се конкурират с оставащите. Както Competition Authority подчертава в писменото си становище обаче, тъй като инвестициите, необходими за изграждането на ново съоръжение за преработка, надхвърлят значително разходите за поемане на съществуващо съоръжение, тези ограничения имат явно за цел да възпрат всяко ново навлизане на конкуренти на цялата територия на остров Ирландия.

39 На последно място, обстоятелството, че посочените ограничения, както и наложената на излизащите клауза за неизвършване на конкурентна дейност, са ограничени във времето, не може да постави под въпрос извода, че целта на споразуменията „BIDS“ е антиконкурентна. Както генералният адвокат посочва в точка 86 от заключението си, такива обстоятелства могат най-много да бъдат релевантни за целите на разглеждането на четирите условия, чието наличие се изисква от член 81, параграф 3 ЕО, за да не се прилага забраната, съдържаща се в параграф 1 от същия член.

40 С оглед на изложените по-горе съображения на поставения въпрос следва да се отговори, че споразумение, което има характеристики като тези на типовото споразумение, сключено между десетте основни преработватели на говеждо и телешко месо в Ирландия, членове на BIDS, и което предвижда по-специално намаляване на капацитета на преработване с около 25 %, има за цел предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията по смисъла на член 81, параграф 1 ЕО.

По съдебните разноски

41 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Споразумение, което има характеристики като тези на типовото споразумение, сключено между десетте основни преработватели на говеждо и телешко месо в Ирландия, членове на Beef Industry Development Society Ltd, и което предвижда по-специално намаляване на капацитета на преработване с около 25 %, има за цел предотвратяването, ограничаването или нарушаването на конкуренцията по смисъла на член 81, параграф 1 ЕО.

Подписи